

Johanna Jahnukainen

8.6.2022

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Sivistysvaliokunnan kuulemistilaisuus 8.6.2022

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi HE 74/2022

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Tässä lausunnossa on lausuntopyynnön mukaisesti huomioitu vain ne pykälät, jotka sivuavat HE:n oppilaita ja opiskelijoita sekä opiskeluhuoltoa koskevia kysymyksiä.

Pääsy perusterveydenhuoltoon kuuluvaan hoitoon, Terveydenhuoltolaki 51 a §

Terveydenhuoltolain hoitoon pääsyn linjaukset koskevat myös terveydenhuoltolain 17 §:ssä tarkoitettuja toisen asteen ja korkea-asteen opiskeluterveydenhuoltoon sisältyviä sairaanhoitopalveluja.

THL suhtautuu myönteisesti hallituksen esitykseen perusterveydenhuollon hoitoon pääsyn määräaikojen tiukentamiseksi vaiheittain, mutta jakaa huolen toimeenpanon kannalta keskeisimmästä riskistä myös opiskeluterveydenhuollon osalta eli osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuudesta.

THL arvioi, että hoitoon pääsyn määräaikojen tiukentuminen aiheuttaa haasteita lääkäriresurssin riittävyydelle perusterveydenhuoltoon kuuluvassa toisen asteen opiskeluterveydenhuollossa. Tulevien hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluva toisen asteen opiskeluterveydenhuollon ei-kiireellinen lääkärin vastaanotto on jo nyt osin siirtynyt opiskeluterveydenhuollon toimipisteistä osaksi terveyskeskusten muuta vastaanottotoimintaa. Uhkana on, että hoitoon pääsyn määräaikojen tiukentumisen seurauksena pula perusterveydenhuollon vastaanottotoiminnan lääkäriresurssista aiheuttaa opiskeluterveydenhuollon lääkäriresurssin niukkenemista.

THL pitää tärkeänä, että toisen asteen opiskeluterveydenhuollossa toimivien lääkärin perehtyneisyys nuorten kehitysvaiheen, pulmien ja opiskelukyvyn kysymyksiin mahdollistetaan ja samalla tuetaan opiskeluterveydenhuollon lääkäreiden pysyvyyttä.

Kiireettömään hoitoon pääsy, YTHS-laki 10 a § ja 10 b §

Opiskelijoiden ahdistuneisuuden ja masennusoireilun tiedetään lisääntyneen korona-aikana. Käynnit opiskeluterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluissa lisääntyivät selvästi sekä toisella asteella että erityisesti korkea-asteella. Perusterveydenhuollon avohoidon hoitoilmoitusrekisteristä Avohilmosta saatujen tietojen mukaan korkea-asteen opiskelijoiden asiointit opskeluterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluissa olivat lisääntyneet 45 % lukuvuonna 2020-2021 verrattuna lukuvuoteen 2018-2019.

YTHS:ltä saatujen tietojen mukaan korkeakouluopiskelijoiden hoitoon pääsy toteutui vuonna 2021 pääsääntöisesti hoitotakuulainsäädännön edellyttämässä ajassa yleis- ja mielenterveys sekä

Johanna Jahnukainen

8.6.2022

suunterveydenhuollon palveluissa. Sen sijaan hoidon aloituksen jälkeen kiireetöntä jatkohoidoaikaa opiskelijat ovat joutuneet odottamaan pidempään.

THL:n näkemyksen mukaan hoitoon pääsyn määräaikojen tiukentuminen tulee oletettavasti aiheuttamaan YTHS:lle kiireettömän jatkohoidon odotusaikojen venymistä entisestään jollei tämänhetkistä palvelujen kysynnän ruuhkaa saada sitä ennen purettua.

THL arvioi YTHS:lle aiheutuvan esityksen johdosta muutoskustannuksia sekä tarve pysyväälle kapasiteetin kasvattamiselle yleislääketieteen alan ja mielenterveydenhoidon palveluissa sekä suun terveydenhuollon palveluissa. YTHS lain 17 § mukaan korkea-asteen opiskeluterveydenhuoltopalvelujen kustannuksista rahoitetaan 77 % valtion rahoituksella ja 23 % opiskelijoilta perittävillä terveydenhoitomaksuilla. Mahdollinen henkilöstön määrän lisäys ja sen myötä henkilöstökustannusten nousu lisää YTHS:n kustannuksia ja se aiheuttaa puolestaan korotuksia myös opiskelijoiden maksuihin.

Terveystenhuoltajan ja lääkärin tavoitettavuus koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 17 §

Hallituksen esityksessä Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 17 §:n sanamuotoa muutetaan vastaamaan Terveystenhuoltolain 51 §:ää. Muutosluonnoksen mukaan toiminta tulee opiskeluterveydenhuollossa järjestää siten, että opiskelijalla on mahdollisuus saada sairaanhoidollisissa asioissa yhteys opiskeluterveydenhuoltoon arkipäivisin virka-aikana "saman päivän aikana", entisen muotoilun "välittömästi" sijaan.

THL katsoo, että muutos ei vaikuta nykyiseen käytäntöön, koska ei -kiireellisen sairaanhoidon asioissa katsotaan riittävän yhteydenotto saman päivän aikana. Päivystystoiminta eli kiireellinen sairaanhoito ei sisällä opiskeluterveydenhuoltoon. Opiskeluterveydenhuoltopalvelut organisoidaan jo nyt siten, että opiskelijat ohjataan olemaan yhteydessä terveyskeskukseen kiireellistä sairaanhoitoa vaativissa tilanteissa.

Pääjohtaja

Markku Tervahauta

Hyvinvointivaikuttajat-osaston johtajan sijaisena,
kehittämisojohtaja

Anu Muuri